

ת"פ (באר שבע) 31546-05-23 - מדינת ישראל - משרד להגנת הסביבה נ' יובל אסולין - בעצמה

ת"פ (באר-שבע) 31546-05-23 - מדינת ישראל - משרד להגנת הסביבה ע"י נ' יובל אסולין - בעצמה שלום באר-שבע
ת"פ (באר-שבע) 31546-05-23
מדינת ישראל - משרד להגנת הסביבה ע"י
עו"ד נאוה זרנגר

נגד

יובל אסולין - בעצמה
בית משפט השלום בבאר-שבע
[13.10.2024]

כבוד השופטת מירב עמר כהן
החלטה

לפני בקשה לחייב את המשיבה בפסיקת הוצאות ופיצויים לפי סעיף 80 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 וכן, פסיקת הוצאות משפט.

1. כללי:

ביום 14/5/23 הוגש כתב אישום כלפי המבקשת עקב בקשתה להישפט.

על פי עובדות כתב האישום, ביום 24.09.21 על המבקשת הוטלה הודעת תשלום קנס בגין עבירה של גרימת רעש לפי ס' 2 ו-14 לחוק מניעת מפגעים, תשכ"א-1961 (להלן: "החוק") ותקנות 3(א) ו-17 לתקנות למניעת מפגעים (מניעת רעש), תשנ"ג-1992.

ביום 14.12.23 במסגרת דיון אשר התקיים בבית המשפט השלום באשקלון בפני כב' השופט צ. פורר, כפרה המבקשת במיחוס לה וההליך נקבע לשמיעת ראיות לתאריך 11.7.24.

לאחר מכן, המבקשת הגישה בקשה להעברת התיק מבית המשפט באשקלון לבית המשפט בבאר שבע. בתאריך 17.12.23 כב' הנשיא, השופט עמית יריב החליט כי הסמכות הנתונה היא לכלל בתי המשפט במחוז ולא מצא הצדקה להעברת הדיון. לאחר מכן, ולאור קיומם של דיונים נוספים הודיעה בא כוח המאשימה כי היא תסכים להעברת התיק ומשכך ניתנה החלטה נוספת בתאריך 15.01.24 ע"י כב' הנשיא ולפיה, על פי הסכמת הצדדים התיק יועבר לשמיעה בבית המשפט השלום בבאר שבע.

בהחלטה מיום 17/1/24 קבע בית המשפט (כב' הש' חקלאי) דיון לשמיעת ראיות ליום 27.5.24. בתאריך 15.5.24 נתנה החלטה על ידי אותו מותב כי עקב שינויי סדרי העבודה ההליך ינותב למותב אחר שישמע את התיק. עוד נקבע, כי יודיעו הצדדים אם הם מעוניינים בהליך גישור. משהתקבלה הודעה כי אין הסכמה להליך גישור נותב התיק לשמיעת ראיות ונקבע ליום 11.9.24.

בתאריך 11.09.24 נשמעו ראיות. לדיון התייצבו שני עדים מטעם התביעה וכן עד הגנה. נשמעו סיכומים, והתיק נקבע לשמיעת הכרעת דין ליום 07.10.24.

בתאריך 15.09.24 הגישה המבקשת בקשה להגשת ראייה חדשה. המשיבה התנגדה. בתאריך 22.09.24 נתנה החלטה שבמסגרתה נקבע כי עקרונית המבקשת תוכל להגיש את הראייה והתבקשה ליתן פרטים ביחס למהות הראייה המתייחסים, בין היתר, לקבילותה. לאחר שהתקבלה התייחסות המבקשת להחלטה זו, הוגשה בתאריך 29.09.24 הודעה מטעם המשיבה על חזרה מכתב האישום.

נוכח האמור, ומאחר וההודעה על חזרה מאישום הגיעה לאחר מתן מענה לכתב האישום, המשמעות של החזרה מהאישום, ע"פ סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), תשמ"ב-1982, (להלן: "החסד" ") היא זיכוי הנאשמת.

בתאריך 02.10.24 הגישה המבקשת בקשה לקבלת פיצויים וכן הוצאות משפט.
2. תגובת המשיבה:

המשיבה הגישה ביום 08.10.24 את תגובתה וביקשה לדחות את בקשת המבקשת לפסיקת פיצויים. בתגובתה ציינה כי החלטתה לבטל את כתב האישום התקבלה לאחר הגשת הראייה החדשה, ואילו מסרה המבקשת מידע זה במסגרת הבקשה לביטול הודעת הקנס ו/או הבקשה להישפט ניתן היה לבחון טענותיה עוד קודם לכן והיה בכך כדי להשליך על הגשת כתב האישום מלכתחילה. (ראו סעיפים 30-32 לתגובה).

3. דיון והכרעה:

המבקשת עתרה הן לפיצויים והן להוצאות משפט (דמי בטלה ונסיעות). נדון בשני ראשי העתירה כסדרן.
א. פיצויים

המסגרת הנורמטיבית

הווי ידוע כי לא כל חזרה מאישום או זיכוי יובילו בהכרח לפסיקת פיצויים לנאשם או לחיוב המאשימה בהוצאות המשפט ויש לבחון כל מקרה על פי נסיבותיו. [ראו ע"פ 8724/23 פלוני נ' מדינת ישראל (החלטה מיום 24.6.24)].
סעיף 80(א) לחוק העונשין, תשל"ז-1977, מקנה לנאשם שזוכה או שכתב האישום כנגדו בוטל לפי סעיף 94(ב) לחסד"פ, זכות לעתור לבית המשפט לקבלת פיצויים והוצאות:

"משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד לאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה, או בשל אישום שבוטל לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 בסכום שייראה לבית המשפט".

בע"פ 1986/22 רבינוביץ' נ' מדינת ישראל (נבו 15.11.2022), כב' השופט כשר עמד על האינטרסים העומדים על הכף בסוגיית הפיצויים:

"בהכרעו האם להיעתר לבקשה מכוח סעיף זה, שומה על בית המשפט לאזן בין הנזק שנגרם לנאשם מקיום ההליך הפלילי בעניינו, לבין האינטרס הציבורי באכיפת החוק והחשש מהרתעת יתר של המדינה מניהול הליכים פליליים (שם)".

בע"פ 853/19 מור נ' מדינת ישראל (החלטה מיום 7.11.2019) וגם בעניין רבינוביץ הנ"ל נקבע כי פסיקת פיצויים או הוצאות משפט כאמור, מכוח סעיף 80 לחוק העונשין, יכולה שתעשה אך ורק בהתקיימותה של אחת משתי חלופות המנויות בסעיף זה - כאשר "לא היה יסוד להאשמה" או בהתקיים "נסיבות אחרות המצדיקות זאת". עילת "היעדר היסוד להאשמה"

בעניין רבינוביץ הנ"ל נקבע באשר לחלופה הראשונה כהאי לישנא:

" אשר לחלופה הראשונה, בפסיקת בית משפט זה נקבע שהנטל על הטוען כי "לא היה יסוד להאשמה" הוא נטל כבד (עניין מור, בפסקה 7 לפסק דינה של השופטת ד' ברק ארז. (לשם עמידה בנטל זה נדרש הטוען להראות כי כתב האישום הוגש ללא בסיס, כלומר בשל זדון, חוסר תום לב, רשלנות חמורה או אי-סבירות מהותית ובולטת (ראו עניין דבש, בעמ' 89; עניין בוגנים, בפסקה 18 לפסק דינו של השופט ח' מלצר. "

עוד יש לציין את הקביעה ולפיה יש לשמור על האבחנה שבין קיום ביקורת שיפוטית על אופן הפעלת שיקול דעת לבין המרת שיקול דעת המדינה באופן שבו בית המשפט משים עצמו כ"יועץ משפטי על" או "כתובע על". (ראו בג"ץ 6781/96 אהוד אולמרט נ' היועץ המשפטי לממשלה (החלטה מיום 5.11.1996).

ומהתם להכא. במקרה דנן, לא ניתן לומר כי הודעת הקנס ניתנה שלא בתו"ל או בזדון. השוטר פעל במקום כפי שפעל בכך שנמסרו דו"חות לכלל הנמצאים בבית בו הוקם הרעש (להלן: "הבית"). אל הבית הגיעו שני עדי התביעה (שוטר סיור ופקח בעיריית באר שבע) אשר נרשמו בכתב האישום והגישו דו"ח פעולה אודות נסיבות הגעתם אל הבית בו הוקם הרעש וכן ההתנהלות בו מרגע הגעתם. בדרך כלל בהודעות קנס מהסוג הזה הראיות נשענות על עד תביעה אחד או שניים. בפני המשיבה עמדו נתונים ולפיהם: בעת שהגיעו השוטר והפקח המבקשת שהתה בסלון הדירה, היא התגוררה בדירה, נכחה יחד עם אחרים בה, קיימה דין ודברים עם ע.ת 1- השוטר ובמהלך מעמד זה לא טענה בפניו כי לא הייתה חלק מהקמת הרעש ו/או לא השתתפה באירוע. טענות אלה עלו מאוחר יותר במסגרת בירור ההליך. ככל שההליך נמשך ונוכח כפירתה של הנאשמת, נקבע ההליך לשמיעת ראיות כך שהיה צורך בשמיעת עדי התביעה, הנאשמת ועד ההגנה ולאחר מכן לקבוע ממצאים (הן שבעובדה והן מהימנות). לפיכך ובנסיבות אלה אין כל בסיס לקביעה לזכאות לפיצויים מכח עילה זו.

יתרה מזו, ההליך המשיך והתנהל עד אשר הגישה המבקשת, לאחר שמיעת הראיות ולאחר שמיעת הסיכומים, בכפוף להחלטה של בית משפט, ראייה שהיה בה כדי לשנות את עמדת התביעה. ברי הוא ואף מציינת זאת התביעה במסגרת תגובתה כי מיד עם הצגת הראייה חזרה בה מכתב האישום על אתר (מפנה לסעיפים 35,37 לתגובה). לפיכך, לא נראה כי בנסיבות אלה ניתן לומר שרישום הדו"ח לכתחילה ובהמשך, הגשת כתב האישום עקב בקשת המבקשת להישפט, נעשו בכוונת זדון או חוסר תו"ל או אי סבירות מהותית. עילה - "נסיבות אחרות המצדיקות מתן פיצוי"

בע"פ 8724/23 פלוני נ' מ"י (החלטה מיום 24.6.24) נקבע כי מדובר בעילה המנוסחת באופן עמום ורחב המאפשר גמישות ביחס למגוון נסיבות שיכולות לבוא בגדר עילה זו. בעניין רבינוביץ הנ"ל נקבע באשר לחלופה השנייה כהאי לישנא:

"אשר לחלופה השנייה, בפסיקה הוטעם כי את ה-"נסיבות אחרות המצדיקות" פסיקת פיצויים או הוצאות משפט מכוח סעיף 80 לחוק, ניתן לחלק לשלוש קטגוריות: נסיבות הנוגעות לאופן ניהולו של ההליך המשפטי עצמו, כגון משכו של ההליך המשפטי ואורך תקופת המעצר; נסיבות הקשורות לטיב זיכוי של הנאשם; ולנסיבותיו האישיות של הנאשם (עניין דבש, בעמ' 106-118)."

[ראו קביעה דומה בע"פ 11024/02 מנצור נ' מדינת ישראל, פד נח(1) 436, 448-449(2004); כן, ראה ע"פ 7235/16 כהן נ' מ"י (החלטה מיום 11.2.2018), פסקה 13;]

במקרה דנן, נעדר בסיס לקביעת קיומה של מי מן העילות. באשר לאופן ניהול ההליך - ההליך המשפטי נקבע תחילה בבית המשפט השלום באשקלון. אין בידי לקבל את טענת המבקשת כי הדיון נקבע "בגלל טעות שנגרמה בקביעת מיקום הדיון". (מפנה לבקשת המבקשת).

בתאריך 17.12.23 כב' הנשיא, השופט עמית יריב, קבע בהחלטתו כי הסמכות נתונה לכלל בתי המשפט במחוז ולא מצא הצדקה להעברת הדיון להיכל בית המשפט בבאר שבע. רק לאחר מכן ולאור הסכמת המאשימה להעברת ההליך להיכל המשפט בבאר שבע ניתנה החלטה נוספת בתאריך 15.01.24 ע"י כב' הנשיא ולפיה, על פי הסכמת הצדדים התיק יועבר לשמיעה בבית המשפט השלום בבאר שבע.

עוד אציין כי ההליך נשמע ונתן למבקשת "יומה" בבית המשפט. נשמעו ראיות וסיכומים, ובין היתר, התקבלה בקשתה להגשת ראיה בשלב מאוחר והכל על מנת להגיע לחקר האמת ולעשיית צדק (ראו החלטה מיום 22.9.24). באשר לנסיבות הקשורות בטיב הזיכוי - עם הגשת הראיה המאשימה חזרה בה מכתב האישום. המבקשת בבקשתה להגשת הראיה ציינה כי הראיה לא הוצגה על ידה במהלך הדיון בתאריך 11/9 משום שהייתה בלחץ מהמעמד ובשל כך שייצגה את עצמה.

המאשימה בתגובתה מתאריך 22.9.24, שבה התנגדה להגשת הראיה, ציינה, בין היתר, כי המבקשת לא הציגה את הראיה במשך כל התקופה שבין מועד הגשת כתב האישום ועד למועד שמיעת הראיות (ראו סעיף 7 לתגובה). כך, שאין מדובר רק במעמד הדיון אלא בתקופה של חודשים.

כך או כך, אין מחלוקת כי הראיה הייתה בידי המבקשת, בשליטתה ובידיעתה בלבד. לפיכך, לא ניתן לייחס התנהלות לא תקינה ביחס לנסיבות שהובילו לזיכוי לפתחה של המאשימה.

יתרה מזו, יש לכך השלכה על משך ההליך שהרי אם הייתה הראיה מוגשת קודם לכן יתכן, בזהירות המתבקשת, כי ההליך היה מסתיים קודם לכן.

מן המקובץ עולה כי לא חלות בענייננו העילות המקימות פיצוי בשל חזרת המאשימה מהאישום.

ב. הוצאות משפט.

המבקשת עתרה להשתת הוצאות משפט עבור עד ההגנה שהגיע עמה לדיון.

תקנה 187(א) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 קובעת שכר עדים והוצאותיהם:

" נענה אדם להזמנה להעיד בבית משפט, רשאי בית משפט או הרשם לצוות כי ישולמו לו דמי נסיעתו ממקומו למקום מושב בית המשפט וחזרה, וכן שכר בטלה ודמי לינה שלא יעלו על השעורים הנקובים לתוספת השנייה".

בתאריך 11/9/24 התייצב לדיון אחי המבקשת, מר איתי אסולין אשר העיד כעד הגנה. לפיכך, פוסקת לעד דמי נסיעה בתוך העיר באר שבע. וכן, דמי בטלה ע"פ ובהתאם לקבוע בתקנות.

סוף דבר,

הבקשה לקביעת פיצוי - נדחית.

הבקשה לפסיקת הוצאות משפט עבור העד - מתקבלת כמפורט בהחלטה לעיל.

המזכירות תנחה את המבקשת ביחס לפרטים הדרושים לצורך יישום פסיקת ההוצאות לעד.

זכות ערר כחוק.

ניתנה היום, י"א תשרי תשפ"ה, 13 אוקטובר 2024, בהעדר הצדדים.